

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 68.660/1
van 16 februari 2021

avis 68.660/1
du 16 février 2021

over

sur

een voorontwerp van wet ‘tot
wijziging van de wet van
12 februari 2008 tot instelling
van een algemeen kader voor
de erkenning van
EU-beroepskwalificaties en
diverse bepalingen, wat de
architecten en de
octrooigemachtigden betreft’

un avant-projet de loi
‘modifiant la loi du
12 février 2008 instaurant un
cadre général pour la
reconnaissance des
qualifications professionnelles
UE et diverses dispositions, en
ce qui concerne les architectes
et les mandataires en brevets’

Op 12 januari 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Middenstand, Zelfstandigen en KMO's verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'tot wijziging van de wet van 12 februari 2008 tot instelling van een algemeen kader voor de erkenning van EU-beroepskwalificaties en diverse bepalingen, wat de architecten en de octrooigemachtigden betreft'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 4 februari 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Bert THYS, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Cedric JENART, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 februari 2021.

*

Le 12 janvier 2021, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre des Classes moyennes, des Indépendants et des PME à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi 'modifiant la loi du 12 février 2008 instaurant un cadre général pour la reconnaissance des qualifications professionnelles UE et diverses dispositions, en ce qui concerne les architectes et les mandataires en brevets'.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre le 4 février 2021. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Chantal BAMPS et Bert THYS, conseillers d'État, Michel TISON, assesseur, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Cedric JENART, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Marnix VAN DAMME, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 16 février 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN WET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe een aantal wijzigingen van hoofdzakelijk technische aard aan te brengen in diverse wetten waarmee de richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 ‘betreffende de erkenning van beroepskwalificaties’ (hierna: de richtlijn) gedeeltelijk in het interne recht werd omgezet. De ontworpen wijzigingen zijn blijkens de memorie van toelichting “een gevolg van de vragen van de Europese Commissie om deze wetten aan te passen in het kader van de inbreukprocedure 2018-2283 betreffende de omzetting van richtlijn 2005/36/EG”.

Met de wijzigingen van de wet van 20 februari 1939 ‘op de bescherming van de titel en van het beroep van architect’ wordt de omzetting beoogd van de artikelen 49, lid 2, ba), 48 en 52 van de richtlijn (artikel 3 van het voorontwerp).

Als gevolg van de wijziging van de wet van 26 juni 1963 ‘tot instelling van een Orde van architecten’ kan niet meer om een attest van verzekering of de geldigheidsduur van de over te leggen documenten worden gevraagd. Ook wordt die wet aangepast teneinde tegemoet te komen aan het standpunt van de Europese Commissie volgens hetwelk de deontologische regels die van toepassing zijn op een dienstverlener die incidenteel en tijdelijk een dienst verricht, op grond van artikel 5, lid 3, van de richtlijn, beperkt dienen te blijven tot beroepsregels die rechtstreeks verband houden met de beroepskwalificaties (artikel 4 van het voorontwerp). Daarnaast wordt in de betrokken wet een artikel 8/1 ingevoegd waarin, met het oog om het omzetten van artikel 51 van de richtlijn, de termijn wordt vastgesteld waarbinnen een verzoek om erkenning van de beroepskwalificaties van een lidstaat moet worden ingediend (artikel 5 van het voorontwerp).

Artikel 9, § 4, eerste lid, van de wet van 12 februari 2008 ‘tot instelling van een algemeen kader voor de erkenning van EU-beroepskwalificaties’ wordt aangevuld om uitdrukkelijk aan te geven dat deze bepaling niet van toepassing is op gevallen van automatische erkenning van beroepskwalificaties (artikel 6 van het voorontwerp). In artikel 16, § 4, van dezelfde wet wordt het woord “duur” weggelaten in de omschrijving van het begrip “vakgebieden die wezenlijk verschillen” (artikel 7 van het voorontwerp).

¹ Aangezien het gaat om een voorontwerp van wet wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Tot slot wordt artikel XI.75/11, § 1, van het Wetboek van economisch recht, gewijzigd door – naar analogie van hetgeen in artikel 4 van het voorontwerp wordt bepaald ten aanzien van de architecten – erin te voorzien dat ook op de dienstverrichters die in België het beroep van octrooigemachtigde tijdelijk of incidenteel uitoefenen in beginsel slechts de beroepsregels worden toegepast die rechtstreeks verband houden met beroepskwalificaties, zijnde de regels die binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van de richtlijn (artikel 8 van het voorontwerp).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

3. De ontworpen wet strekt tot het wijzigen van diverse wetten en dus niet uitsluitend tot het wijzigen van de wet van 12 februari 2008. Teneinde de draagwijdte van de ontworpen wet correcter weer te geven, kan worden overwogen om de redactie van het opschrift van het voorontwerp aan te passen als volgt:

“Voorontwerp van wet tot wijziging van diverse wetten die de richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties gedeeltelijk omzetten”.

Artikel 3

4. Men passe de redactie van de inleidende zin van artikel 3, 1°, van het voorontwerp, aan als volgt:

“in paragraaf 2/2, eerste lid, wordt de bepaling onder 3°/1 ingevoegd, luidende:”.

Artikel 4

5. Met betrekking tot het ontworpen artikel 8, § 2, vijfde lid, van de wet van 26 juni 1963 (artikel 4, 5°, van het voorontwerp), werd in het met redenen omkleed advies dat door de Europese Commissie werd uitgebracht in het kader van de inbreukprocedure 2018-2283 op het volgende gewezen:

“Wat het toepassingsgebied van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG betreft, merkt de Commissie op dat de eis dat de beroepsregels die door de ontvangende lidstaat worden toegepast, beperkt zijn tot de beroepsregels die rechtstreeks verband houden met beroepskwalificaties, nog duidelijker wordt geformuleerd in overweging 8, waarin sprake is van “[tuchtrechtelijke bepalingen die] rechtstreeks en specifiek verband houden met de beroepskwalificaties”. Bovendien wordt in overweging 8 uitdrukkelijk vermeld dat dit verband ook vereist is voor de tuchtrechtelijke bepalingen. Deze interpretatie is ook bevestigd door het Hof van Justitie in zaak C-475/11, *Konstantinides*². De Commissie is het dan ook niet eens met de interpretatie volgens dewelke de regels betreffende ‘ernstige

² Voetnoot 3 uit het geciteerde advies: Punt 37.

wanprestatie' en 'tuchtrechtelijke bepalingen' als bedoeld in artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG geen rechtstreeks verband met beroepskwalificaties vereisen".³

Het Hof van Justitie van de Europese Unie overweegt in punt 37 van het door de Europese Commissie aangehaalde arrest van 12 september 2013 in de zaak C-475/11, *Konstantinides*: "Zoals vermeld in punt 8 van de considerans van die richtlijn, gaat het om tuchtrechtelijke bepalingen die de niet-naleving van de in artikel 5, lid 3, van richtlijn 2005/36 bedoelde beroepsregels bestraffen".⁴

In het ontworpen artikel 8, § 2, vijfde lid, van de wet van 26 juni 1963, wordt geopteerd voor een nauwgezette en tekstgetrouwe omzetting van artikel 5, lid 3, van de richtlijn. De commentaar die in de memorie van toelichting wordt gegeven bij artikel 4 van het voorontwerp, doet er evenwel van blijken dat de stellers van het ontwerp daarbij uitgaan van een interpretatie van de betrokken richtlijnbeeping die afwijkt van die van de Europese Commissie:

"De Europese Commissie is ook van mening dat de deontologische regels die van toepassing zijn op een dienstverlener die incidenteel en tijdelijk een dienst verricht, op grond van artikel 5, lid 3, van de richtlijn beperkt moeten blijven tot beroepsregels die rechtstreeks verband houden met de beroepskwalificaties, zoals de definitie van het beroep, het gebruik van titels en de ernstige wanprestatie bij de uitoefening van het beroep die rechtstreeks en specifiek verband houdt met de bescherming en de veiligheid van consumenten, alsook de tuchtrechtelijke bepalingen, die in België van toepassing zijn op de beroepsbeoefenaars die er hetzelfde beroep uitoefenen. Volgens de advocaat-generaal in zaak C-475/11 moet deze verwijzing 'ernstige wanprestatie', die meer te maken heeft met de uitoefening van het beroep dan met de toegang (beroepskwalificaties), worden opgevat als een verwijzing naar situaties waarin een disciplinaire regeling die betrekking heeft op bepaalde beroepsmatige gedragingen, disciplinaire maatregelen met betrekking tot het bezit of het gebruik van de titel met zich meebrengt.

Aangezien dit dus bijvoorbeeld ook regels inzake onafhankelijkheid voor de uitoefening van activiteiten op het Belgische grondgebied kan omvatten, kan het artikel worden gewijzigd in de door de Commissie beoogde zin, zonder dat de restrictieve interpretatie ervan, volgens welke dergelijke regels niet van toepassing kunnen zijn op een dergelijke dienstverlener, wordt gevolgd".

Overeenkomstig artikel 4, lid 3, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de Europese Unie dienen de lidstaten alle algemene en bijzondere maatregelen te treffen die geschikt zijn om de nakoming van de uit de verdragen of uit de handelingen van de instellingen van de Unie voortvloeiende verplichtingen te verzekeren. Er kan aan worden getwijfeld of aan die bepaling ten volle wordt tegemoetgekomen wanneer weliswaar formeel wordt aangesloten bij een om te zetten richtlijnbeeping maar er bij de toepassing van de betrokken omzettingsbepaling in het interne recht zal worden uitgegaan van een interpretatie die blijkbaar afwijkt van de zowel door de Europese Commissie als het Hof van Justitie van de Europese Unie voorgestane interpretatie.

³ Europese Commissie, Met redenen omkleed advies 2018-2283, p. 58.

⁴ Punt 8 van de consideransen van de richtlijn luidt: "De dienstverrichter dient te vallen onder de toepassing van de tuchtrechtelijke bepalingen van de ontvangende lidstaat die rechtstreeks en specifiek verband houden met de beroepskwalificaties, zoals de definitie van het beroep, de reikwijdte van de werkzaamheden die onder een beroep vallen of daaraan zijn voorbehouden, het gebruik van titels, en de ernstige wanprestatie die rechtstreeks en specifiek verband houdt met de bescherming en de veiligheid van consumenten".

Artikel 8

6. Aan het einde van het ontworpen artikel XI.75/11, § 1, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht, wordt gerefereerd aan een bepaling van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie die rechtstreeks toepasselijk is in de interne rechtsorde (“..., in overeenstemming zijn met artikel 56 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie”). Aan de gemachtigde werd gevraagd waarom het nodig wordt gevonden om nog naar de betrokken verdragsbepaling te verwijzen in de ontworpen bepaling. De gemachtigde antwoordde:

“Binnen het kader van de inbreukprocedure n° 2018/2283 argumenteert België dat, voor wat betreft het beroep van octrooigemachtigde, nationale beroeps- en tuchtreghs die buiten het toepassingsgebied van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG (artikel 7, § 2, van de wet van 12 februari 2008 in zijn nationale omzetting) vallen, rechtstreeks onder artikel 56 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) vallen (en dus niet onder artikel 16 van Richtlijn 2006/123/EG).

In die zin werd, in antwoord op zijn gemotiveerd advies, de Europese Commissie een verder ontwikkelde argumentatie bezorgd.

Binnen die argumentatie werd de Europese Commissie eveneens ingelicht over de voorgenomen wijzigingsbepaling, zoals opgenomen in het ontworpen artikel 8.

De Memorie van Toelichting bij het ontworpen artikel 8 zet de argumentatie van België in het kort uiteen.

In zijn gemotiveerd advies antwoordde de Europese Commissie onder meer het volgende op de stelling van België dat de voornoemde beroeps- en tuchtreghs rechtstreeks artikel 56 van het VWEU vallen:

‘Evenzo volstaat een loutere toezegging van België dat het op dienstverrichters van tijdelijke en incidentele diensten alleen de regels zal toepassen die binnen het toepassingsgebied van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG vallen of die gerechtvaardigd zijn krachtens artikel 56 VWEU, echter niet om de Commissie ervan te weerhouden de grief te handhaven, met name indien geen ontwerp van wettekst waarin dit standpunt wordt weergegeven en geen gedetailleerd tijdschema voor de vaststelling ervan zijn voorgelegd.’

(Pagina 59-60 van het gemotiveerd advies.)

Dit impliceert dat een ontwerp van wettekst waarin het standpunt van België wordt weergegeven (en een tijdsschema) waarbij de dienstverrichters slechts onder de regels vallen die binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG of die in overeenstemming zijn met artikel 56 van het VWEU de Europese Commissie er zou kunnen van weerhouden de grief te handhaven.

Dat is het doel van het ontworpen artikel 8, dat (zoals reeds gezegd) aan de Europese Commissie werd meegedeeld in het antwoord van België op het gemotiveerd advies.

Het is niet meteen duidelijk hoe artikel XI.75/11, § 1, van het Wetboek van economisch recht op een andere manier zou kunnen worden verduidelijkt, en waarbij eveneens aan de wensen van de Europese Commissie wordt tegemoetgekomen en waarbij het duidelijk is dat:

- De toepassing van de regels op de dienstverrichters (in casu, octrooigemachtigden) beperkt is tot die regels die onder het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG (meer specifiek diens nationale omzetting in artikel 7, § 2, van de wet van 12 februari 2008); en
- Waar het gaat om andere regels dan degene die onder het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG, regels die in overeenstemming zijn met artikel 56 van het VWEU.

Indien men de ontworpen bepaling bijvoorbeeld zo zou opstellen dat de dienstverrichters slechts onder de regels vallen die binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG, dan zou dit tot een verenging leiden van de regels waarvoor België tot de toepassing kan overgaan.

Het zou de toepassing van regels kunnen uitsluiten die op zich wel in overeenstemming zijn met artikel 56 van het VWEU, maar niet binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG”.

De verwijzing naar de betrokken verdragsbepaling in het ontworpen artikel XI.75/11, § 1, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht, kan om de door de gemachtigde aangehaalde redenen worden gebillijkt, ook al geldt in beginsel dat moet worden vermeden om in internrechtelijke regelgeving te verwijzen naar direct werkende verdragsbepalingen en dat zulke verwijzingen overbodig zijn. Wel moet worden opgemerkt dat de aldus ontworpen bepaling op gespannen voet staat met de rechtszekerheid. De ontworpen bepaling komt er immers op neer dat het aan de betrokken (buitenlandse) octrooigemachtigden wordt gelaten om zelf uit te maken of en onder welke regels ze nu precies vallen voor de toepassing ervan. Vraag is derhalve of niet het best wordt geopteerd voor het inschrijven van een delegatiebepaling in het voorontwerp waarin de Koning wordt opgedragen om een regeling uit te werken op basis waarvan aan de betrokken octrooigemachtigden de mogelijkheid wordt geboden om zich ervan te vergewissen welke regels op hen van toepassing zijn of op grond waarvan die regels hen moeten worden meegedeeld.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET DE LOI

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet d'apporter un certain nombre de modifications de nature principalement technique dans différentes lois qui ont transposé partiellement dans le droit interne la directive 2005/36/CE du Parlement européen et du Conseil du 7 septembre 2005 'relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles' (ci-après : la directive). Selon l'exposé des motifs, les modifications en projet « font suite aux demandes de la Commission européenne d'adapter ces législations dans le cadre de la procédure d'infraction 2018-2283 concernant la transposition de la directive 2005/36/CE ».

Les modifications de la loi du 20 février 1939 'sur la protection du titre et de la profession d'architecte' visent à transposer les articles 49, paragraphe 2, ba), 48 et 52 de la directive (article 3 de l'avant-projet).

Consécutivement à la modification de la loi du 26 juin 1963 'créant un Ordre des architectes', il n'est plus possible de demander une attestation d'assurances ou la date de validité des documents à produire. Cette loi est également adaptée afin de tenir compte du point de vue de la Commission européenne selon lequel les règles déontologiques applicables à un prestataire de services exerçant à un titre occasionnel et temporaire doivent, sur la base de l'article 5, paragraphe 3, de la directive, être limitées aux règles professionnelles qui ont un rapport direct avec les qualifications professionnelles (article 4 de l'avant-projet). En outre, il est inséré dans la loi concernée un article 8/1 qui, en vue de la transposition de l'article 51 de la directive, fixe le délai dans lequel une demande de reconnaissance de qualifications professionnelles d'un État membre doit avoir lieu (article 5 de l'avant-projet).

L'article 9, § 4, alinéa 1er, de la loi du 12 février 2008 'instaurant un nouveau cadre général pour la reconnaissance des qualifications professionnelles UE' est complété afin d'indiquer explicitement que cette disposition ne s'applique pas aux cas de reconnaissance automatique des qualifications professionnelles (article 6 de l'avant-projet). À l'article 16, § 4, de la même loi, les mots « de durée ou » sont omis de la définition de la notion de « matières substantiellement différentes » (article 7 de l'avant-projet).

Enfin, l'article XI.75/11, § 1er, du Code de droit économique, est modifié – par analogie avec ce qui a été exposé à l'article 4 de l'avant-projet concernant les architectes – en ce qu'il y est prévu que les prestataires de services qui exercent la profession de mandataire en brevets en Belgique de manière temporaire ou occasionnelle ne peuvent eux aussi se voir en

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité avec les normes supérieures.

principe appliquer que les règles de conduite de caractère professionnel en rapport direct avec les qualifications professionnelles, à savoir les règles qui relèvent du champ d'application de l'article 5, paragraphe 3, de la directive (article 8 de l'avant-projet).

EXAMEN DU TEXTE

Intitulé

3. La loi en projet a pour objet de modifier plusieurs lois et donc pas uniquement la loi du 12 février 2008. Afin de reproduire plus correctement la portée de la loi en projet, il peut être envisagé d'adapter la formulation de l'intitulé de l'avant-projet comme suit :

« Avant-projet de loi modifiant diverses lois transposant partiellement la directive 2005/36/CE du Parlement européen et du Conseil du 7 septembre 2005 relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles ».

Article 3

4. On adaptera la rédaction de la phrase liminaire de l'article 3, 1°, de l'avant-projet comme suit :

« dans le paragraphe 2/2, alinéa 1er, est inséré le 3°/1 rédigé comme suit : ».

Article 4

5. En ce qui concerne l'article 8, § 2, alinéa 5, en projet, de la loi du 26 juin 1963 (article 4, 5°, de l'avant-projet), il a été relevé dans l'avis motivé émis par la Commission européenne dans le cadre de la procédure d'infraction 2018-2283 ce qui suit :

« En ce qui concerne le champ d'application de l'article 5, paragraphe 3, de la directive 2005/36/CE, la Commission relève que l'exigence selon laquelle les règles professionnelles appliquées par l'État membre d'accueil sont limitées à celles qui ont un lien direct avec les qualifications professionnelles est énoncée encore plus clairement au considérant 8, qui mentionne un « lien direct et spécifique avec les qualifications professionnelles ». Par ailleurs, le considérant 8 mentionne spécifiquement que ce lien est également requis pour les règles disciplinaires. Cette interprétation a également été confirmée par la Cour dans son arrêt du 12 septembre 2013, *Konstantinides*, C-475/11². Aussi, la Commission conteste l'interprétation selon laquelle les règles concernant les 'fautes professionnelles graves' et les 'dispositions disciplinaires' mentionnées à l'article 5, paragraphe 3, de la directive 2005/36/CE ne doivent pas avoir un lien direct avec les qualifications professionnelles »³.

Au point 37 de l'arrêt du 12 septembre 2013 rendu dans l'affaire C475/11, *Konstantinides*, cité par la Commission européenne, la Cour de justice de l'Union européenne

² Note de bas de page 3 de l'avis cité : Point 37.

³ Commission européenne. Avis motivé 2018-2283, p. 58.

considère ce qui suit : « Il convient de préciser qu'il s'agit des dispositions disciplinaires sanctionnant le non-respect des règles de conduite visées à l'article 5, paragraphe 3, de la directive 2005/36, ainsi que le mentionne le considérant 8 de ladite directive »⁴.

L'article 8, § 2, alinéa 5, en projet, de la loi du 26 juin 1963 opte pour une transposition fidèle et précise de l'article 5, paragraphe 3, de la directive. Il ressort toutefois du commentaire que donne l'exposé des motifs à propos de l'article 4 de l'avant-projet que les auteurs du projet se basent sur une interprétation de la disposition concernée de la directive qui déroge à celle de la Commission européenne :

« La Commission européenne estime également que, sur base de l'article 5, paragraphe 3, de la directive, les règles déontologiques applicables à un prestataire de services exerçant à un titre occasionnel et temporaire doivent être limitées aux règles professionnelles qui ont un rapport direct avec les qualifications professionnelles, telles que la définition de la profession, l'usage des titres et les fautes professionnelles graves qui ont un lien direct et spécifique avec la protection et la sécurité des consommateurs, ainsi que les dispositions disciplinaires applicables en Belgique aux professionnels qui y exercent la même profession. Selon l'avocat général dans l'affaire C-475/11, cette mention 'fautes professionnelles graves', qui a plus un lien avec l'exercice de la profession qu'avec l'accès (qualifications professionnelles), doit être comprise comme une allusion aux situations dans lesquelles un régime disciplinaire ayant pour objet certaines conduites professionnelles implique des sanctions disciplinaires visant la possession ou l'utilisation du titre.

Etant donné que ceci peut dès lors aussi inclure par exemple des règles visant des règles d'indépendance pour l'exercice d'activités sur le territoire belge, on peut donc modifier l'article dans le sens voulu par la Commission tout en ne souscrivant pas à son interprétation restrictive selon laquelle de telles règles ne pourraient pas être applicables à un tel prestataire. »

Conformément à l'article 4, paragraphe 3, alinéa 2, du Traité sur l'Union européenne, les États membres doivent prendre toute mesure générale ou particulière propre à assurer l'exécution des obligations découlant des traités ou résultant des actes des institutions de l'Union. Il est douteux que cette disposition soit pleinement respectée si l'on adhère certes formellement à la disposition d'une directive qui doit être transposée alors que l'on se fonde, dans le cadre de l'application de la disposition de transposition concernée en droit interne sur une interprétation qui diffère manifestement de celle préconisée tant par la Commission européenne que par la Cour de justice de l'Union européenne.

Article 8

6. À la fin de l'article XI.75/11, § 1er, alinéa 2, en projet, du Code de droit économique, il est fait référence à une disposition du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, laquelle est directement applicable dans l'ordre juridique interne (« ..., sont

⁴ Le point 8 des considérants de la directive s'énonce comme suit : « Le prestataire de services devrait être soumis à l'application des règles disciplinaires de l'État membre d'accueil qui ont un lien direct et spécifique avec les qualifications professionnelles telles que la définition des professions, la portée des activités couvertes par une profession ou qui lui sont réservées, l'usage des titres et les fautes professionnelles graves qui ont un lien direct et spécifique avec la protection et la sécurité des consommateurs. »

conformes à l'article 56 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne »). Il a été demandé au délégué pour quel motif il a été jugé nécessaire de faire encore référence à la disposition concernée du traité dans la disposition en projet. Le délégué a répondu :

« Binnen het kader van de inbreukprocedure n° 2018/2283 argumenteert België dat, voor wat betreft het beroep van octrooigemachtigde, nationale beroeps- en tuchtrechtsregels die buiten het toepassingsgebied van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG (artikel 7, § 2, van de wet van 12 februari 2008 in zijn nationale omzetting) vallen, rechtstreeks onder artikel 56 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) vallen (en dus niet onder artikel 16 van Richtlijn 2006/123/EG).

In die zin werd, in antwoord op zijn gemotiveerd advies, de Europese Commissie een verder ontwikkelde argumentatie bezorgd.

Binnen die argumentatie werd de Europese Commissie eveneens ingelicht over de voorgenomen wijzigingsbepaling, zoals opgenomen in het ontworpen artikel 8.

De Memorie van Toelichting bij het ontworpen artikel 8 zet de argumentatie van België in het kort uiteen.

In zijn gemotiveerd advies antwoordde de Europese Commissie onder meer het volgende op de stelling van België dat de voornoemde beroeps- en tuchtrechtsregels rechtstreeks artikel 56 van het VWEU vallen:

‘Evenzo volstaat een loutere toezegging van België dat het op dienstverrichters van tijdelijke en incidentele diensten alleen de regels zal toepassen die binnen het toepassingsgebied van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG vallen of die gerechtvaardigd zijn krachtens artikel 56 VWEU, echter niet om de Commissie ervan te weerhouden de grief te handhaven, met name indien geen ontwerp van wettekst waarin dit standpunt wordt weergegeven en geen gedetailleerd tijdschema voor de vaststelling ervan zijn voorgelegd.’

(Pagina 59-60 van het gemotiveerd advies.)

Dit impliceert dat een ontwerp van wettekst waarin het standpunt van België wordt weergegeven (en een tijdsschema) waarbij de dienstverrichters slechts onder de regels vallen die binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG of die in overeenstemming zijn met artikel 56 van het VWEU de Europese Commissie er zou kunnen van weerhouden de grief te handhaven.

Dat is het doel van het ontworpen artikel 8, dat (zoals reeds gezegd) aan de Europese Commissie werd meegedeeld in het antwoord van België op het gemotiveerd advies.

Het is niet meteen duidelijk hoe artikel XI.75/11, § 1, van het Wetboek van economisch recht op een andere manier zou kunnen worden verduidelijkt, en waarbij eveneens aan de wensen van de Europese Commissie wordt tegemoetgekomen en waarbij het duidelijk is dat:

- De toepassing van de regels op de dienstverrichters (in casu, octrooigemachtigden) beperkt is tot die regels die onder het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG (meer specifiek diens nationale omzetting in artikel 7, § 2, van de wet van 12 februari 2008); en
- Waar het gaat om andere regels dan degene die onder het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG, regels die in overeenstemming zijn met artikel 56 van het VWEU.

Indien men de ontworpen bepaling bijvoorbeeld zo zou opstellen dat de dienstverrichters slechts onder de regels vallen die binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG, dan zou dit tot een verenging leiden van de regels waarvoor België tot de toepassing kan overgaan.

Het zou de toepassing van regels kunnen uitsluiten die op zich wel in overeenstemming zijn met artikel 56 van het VWEU, maar niet binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG ».

La référence faite dans l'article XI.75/11, § 1er, alinéa 2, en projet, du Code de droit économique à la disposition concernée du traité peut être admise pour les motifs invoqués par le délégué, même si la règle veut en principe qu'il faut éviter les références dans les normes de droit interne à des dispositions conventionnelles directement applicables et que de telles références sont superflues. Il faut néanmoins observer que la disposition ainsi en projet se heurte à la sécurité juridique. En effet, elle revient à laisser aux mandataires en brevets (étrangers) concernés le soin d'établir eux-mêmes si, pour son application, ils sont bel et bien soumis à des règles et auxquelles. La question se pose de savoir s'il ne vaut pas mieux opter pour l'insertion dans l'avant-projet d'une délégation qui charge le Roi d'élaborer un règlement laissant aux mandataires en brevets concernés la possibilité de s'assurer des règles qui leur sont applicables ou prévoyant que ces règles doivent leur être communiquées.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME